

STANDARDY BHP

3.0 Prace ziemne

Standard zawiera normy określające podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas przygotowania i prowadzenia prac ziemnych.

UWAGA

Do prac ziemnych zalicza się między innymi wykonywanie nasypów i wykopów oraz prace wymienione w **Standardach od 3.1 do 3.5**.

Największe zagrożenia przy prowadzeniu prac ziemnych stwarzają:

- brak zabezpieczenia krawędzi (grozi upadkiem do wykopu),
- osunięcia i w konsekwencji przysypanie pracowników ziemią,
- wejście w strefę niebezpieczną maszyn budowlanych,
- brak zapewnienia ewakuacji z wykopu.

A. DZIAŁANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM ROBÓT

1. Podstawą do podjęcia pracy jest opracowanie **Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (22)** dla konkretnego zadania, zgodnie ze Standardem 10.2 IBWR.
2. Prace zaliczane do **szczególnie niebezpiecznych (3)**, które zostały wymienione w „Wykazie prac szczególnie niebezpiecznych”, należy realizować zgodnie ze **Standardem 1.0 Prace Szczególnie Niebezpieczne**.
3. Pracownicy muszą być **kompetentni (7)**. Obowiązują ich systematyczne badania lekarskie, szkolenia BHP i instruktaże związane z występującymi zagrożeniami.
4. Pracownicy powinni być wyposażeni w odzież, obuwie ochronne oraz **ŚOI (15)**, zgodnie ze **Standardami 18.5 Odzież i obuwie** oraz **18.4 ŚOI – sprzęt i ochrony indywidualne**.
5. Wszystkie rodzaje prac ziemnych powinny być wykonywane pod nadzorem **osób kompetentnych (7)**.
6. Teren prowadzenia prac ziemnych należy właściwie wygradzić, oznakować i zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych. W porze nocnej lub przy słabej widoczności miejsce prowadzenia prac powinno być dodatkowo oświetlone.
7. Prace ziemne należy prowadzić w oparciu o **IBWR (22)** i **Ocenę Ryzyka Zawodowego (13) (ORZ)**. Konieczne jest określenie wszelkich zagrożeń, a także metodyki i bezpiecznych sposobów realizacji tych prac. Konieczne jest również ustalenie położenia instalacji i urządzeń podziemnych w zasięgu prowadzonych prac.
8. **IBWR (22)** powinna uwzględniać warunki terenowe, klasę gruntu (w oparciu o dokumentację geotechniczną) oraz projekt zabezpieczeń.
9. Przed przystąpieniem do prac ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci ciepłowniczych, elektroenergetycznych, telekomunikacyjnych, gazowych i wodnokanalizacyjnych należy:
 - określić bezpieczne odległości, w jakich mogą być wykonywane te prace,
 - wybrać bezpieczną metodę ich wykonania.
10. Organizacja i prowadzenie prac ziemnych w sąsiedztwie różnego rodzaju sieci wymagają uzgodnień z ich właścicielem lub administratorem/ zarządcą.
11. Zabezpieczenia chroniące przed wpadnięciem do wykopów stanowią bariery ochronne lub nakrycia tych wykopów, zgodnie ze **Standardem 18.1 Zbiorowe – bariery ochronne (balustrady)**.
12. Należy zapewnić i utrzymywać bezpieczną komunikację w wykopach. Służą temu zejścia i przejścia. Wykopy szerokoprzestrzenne powinny być wyposażone w schodnie.

13. Ściany wykopów należy zabezpieczyć poprzez odpowiednie nachylenie skarp lub zastosowanie specjalnie zaprojektowanych lub dobranych rozwiązań technicznych, takich jak:
 - obudowy,
 - ścianki,
 - grodzie,
 - kesony.
14. Ściany nasypów lub składowisk urobku należy zabezpieczać poprzez ich nachylenie oraz wygrozdzenie **stref niebezpiecznych (6)**. Zabezpieczenia powinny być wykonane w oparciu o dokumentację geotechniczną.
15. Prace przy krawędzi wykopu, w tym składowanie urobku, należy wykonywać w oparciu o szczegółową **Ocenę Ryzyka Zawodowego (ORZ) (13)** oraz projekt zabezpieczeń ścian wykopu.
16. Podgrzewanie lub rozmrażanie gruntu oraz prace realizowane w okresie zimowym należy wykonywać w oparciu o **Standard 10.5 Praca w warunkach zimowych**. Te informacje powinny być uwzględnione w **IBWR (22)**.
17. Podczas prowadzenia prac ziemnych mogą się zdarzyć sytuacje wypadkowe czy też awaryjne, co wiąże się z koniecznością ratowania pracowników. W związku z tym należy opracować, wdrożyć i utrzymywać plan działania i instrukcje awaryjne, zgodnie ze **Standardem 17.5 Plan ewakuacji, instrukcje awaryjne**.

